

ΟΦΙΤΙΚΑ ΝΕΑ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΤΥΧΗ ΑΓΑΘΗ,
ΕΔΩΞΕ ΤΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΟΝ ΣΥΛΛΟΓΟΝ ΝΕΑΣ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΩΣ
ΠΙΕΡΙΑΣ "Ο ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ",
ΕΡΓΑΙΝΕΣΑΙ

ΔΙΜΗΝΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΟΝΤΙΑΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ "ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ"
Ν. ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑΣ Ν. ΠΙΕΡΙΑΣ

Δ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ Αρ. Φύλλου 117 Μαρτς - Απρίλτσ - Καλομηνάς - (Μάρτιος - Απρίλιος - Μάϊος) 2016

ΥΨΗΛΑΝΤΕΙΑ 2016

Αφιερωμένα στην «Οφίτικη Διάλεκτο στον Πόντο»

Η ΜΑΝΑ ΜΟΥ Η ΑΝΘΙΚΑ

Μάνα...

Μια λέξη που είναι χλιοειπωμένη, που είναι πηγή ζωής, κάθε ζωντανού πλάσματος στη γη.

Ήθελα πριν χαθούν οι δυνάμεις μου οι πνευματικές, να γράψω αυτό το άρθρο για την Μάνα, το χρωστάω γιατί τα χρόνια περνούν. Το 2016 μπήκα στα 83 μου χρόνια. Έχω γράψει όσο μπορούσα για την ζωή και τον θάνατο του Πατέρα μου, για να μείνει στο σόι μας για τις επόμενες γενεές.

Ψάχνω να βρω την κατάλληλη ψυχική ηρεμία για να αποτυπώσω στο γραπτό μου την πορεία της ζωής της Μάνας μου.

Εδώ δεν χρειάζεται λογοτεχνία και όμορφες φράσεις, είναι η πραγματικότητα, στην προσωπικότητα αυτή που λεγόταν Ανθή Παπαδοπούλου-Τερζίδου (η Ανθίκα).

Αισθάνομαι δέος για αυτό που προσπαθώ να περιγράψω όχι επειδή είμαι το παιδί της, το αίμα της, αλλά το ίδιο θα ένιωθα αν ήταν μία ξένη ιστορία. Αλλά δύσκολο να χωρέσουν μέσα σε λίγες σελίδες, ιστορίες ενενήντα χρόνων.

Ήταν η μία από τις πέντε θυγατέρες του Παπά-Γιώργη Παπαδόπουλου από το Ζησινώ του ΟΦΙ Πόντου. Είχε τρία αδέρφια, τον Χαράλαμπο (Λάμπρος), τον Κωνσταντίνο (Κώστης), τον Παναγιώτη (Πάντσιος). Αδερφός είχε την Ευμορφίλη, την Λίτα, την Ευφροσύνη και την Ευδοκία. Ο Χαράλαμπος και ο Παναγιώτης ήταν απόφοιτοι του Φροντιστηρίου Τραπεζούντας, τότε δεν υπήρχε στον Πόντο ανώτερη σχολή.

Η Μάνα ποτέ δεν μιλούσε για την ιστορία την δικιά της. Πως έγινε η γνωριμία της με τον Βασίλη Τερζίδη του Γεωργίου, τον Πατέρα μου από τον Γίγα του Όφεως Πόντου. Η Μάνα πρέπει να παντρεύτηκε στα δεκατέσσερα της χρόνια, πολύ μικρή αλλά συνηθίζονταν στον Πόντο.

Δύσκολα χρόνια ακολούθησαν μετά την φυγή του Πατέρα μου στη Ρωσία γιατί δεν πήγαινε άλλο.

Τότε οι άνδρες ήταν πολλούς μήνες απόντες από την οικογένειά τους. Ή λόγω της οικονομικής μεταναστεύσης στη Ρωσία-Ρουμανία ή για τον φόβο της στρατεύσης στον Τούρκικο Στρατό.

Συνέχεια στη σελ. 10

Τις καθιερωμένες εκδηλώσεις των Υψηλαντείων που διοργανώνει ο σύλλογός μας ο «Υψηλάντης» κάθε χρόνο από το 1983 και σε συνεργασία με τους φορείς της Νέας Τραπεζούντας, πραγματοποίησε και φέτος με ιδιαίτερη επιτυχία στη Νέα Τραπεζούντα από την Τετάρτη 4 Μαΐου έως και την Κυριακή του Θωμά 8 Μαΐου. Οι φετινές εκδηλώσεις ήταν αφιερωμένες στην «Οφίτικη Διάλεκτο στον Πόντο» ένα ιδιαίτερο θέμα που αφορά άμεσα τους Οφίτικης καταγωγής κατοίκους της Νέας Τραπεζούντας αλλά και όλους τους Ποντίους μια και η διάλεκτος αυτή ομιλείται έως και σήμερα σε πολλές περιοχές του Όφι στον Πόντο.

Κεντρικός ομιλητής των εκδηλώσεων ήταν ο γνωστός στον ποντιακό χώρο συγγραφέας και εκδότης βιβλίων Ομέρ Ασσάν με καταγωγή από τον αλησμόνητο Όφι και διαμένει εδώ και πολλά χρόνια στην Κωνσταντινούπολη.

Συνέχεια στη σελ. 4-5

Επιμνημόσυνη δέηση υπέρ των θυμάτων Οφιτών της Γενοκτονίας του Πόντου και των Οφιτών θυμάτων των Σταλινικών Διώξεων Κυριακή 29 Μαΐου 2016 στον Ι.Ν. Ζωοδόχου Πηγής Ν. Τραπεζούντας

Όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος με πρωτοβουλία του Συλλόγου μας τελέσθηκε την Κυριακή, 29 Ιουνίου 2016 στον Ιερό Ναό Ζωοδόχου Πηγής Νέας Τραπεζούντας Πιερίας επιμνημόσυνη δέηση για τα Οφίτικης καταγωγής αθώα θύματα τόσο της Γενοκτονίας που τελέσθηκε από την Τουρκία όσο και των Σταλινικών Εκκαθαρίσεων. Μετά την επιμνημόσυνη δέηση ο Αντιπρόεδρος του Συλλόγου Δημοσθένης Σείταριδης έκανε μια σύντομη ιστορική αναφορά στην Γενοκτονία του Ελληνισμού Πόντου όπως και στις χώρες που μέχρι σήμερα αναγνώρισαν την Γενοκτονία.

Έχει και ο Όφισ του Πόντου με τα οχτώ ελληνικά χωριά του μερίδιο στον φόρο αίματος.

Τα διαβάζουμε από τα βιβλία του Ηλία Χατζηγιαν-νίδη (ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΟΦΕΩΣ ΠΟΝΤΟΥ), τα χειρόγραφα κείμενα του Ιωάννη Ιωαννίδη (καμπούρ) και από το βιβλίο του Γιώργου Ανδρεάδη (ΣΤΗΝ ΧΩΡΑΤΟΥ ΟΦΕΩΣ ΠΟΤΑΜΟΥ).

συνέχεια στη σελ. 7

Γνωστοποίηση

Αγαπητοί συνδρομητές – συνδρομήτριες των Οφίτικων Νέων, με την παρούσα ανακοίνωση σας γνωστοποιούμε ότι όσοι επιθυμούν να λαβαίνουν την εφημερίδα σε ηλεκτρονική μορφή να μας δηλώσουν το EMAIL τους στο EMAIL του συλλόγου info@ipsilantis.gr, βοηθώντας με αυτόν τον τρόπο τον σύλλογο ώστε να μειώσει σημαντικά τα έξοδα έκδοσης της εφημερίδας, τον χρόνο έκδοσής της ακόμα και για περιβαλλοντικούς λόγους (λιγότερο χαρτί – φάκελοι κ.τ.λ.). Η αποστολή της εφημερίδας θα γίνεται άμεσα, την επομένη της έκδοσής της και θα ξεκινάει από το πρώτο φύλλο του νέου χρόνου, γι' αυτό εγκαίρως να μας γνωστοποιήσετε τις ηλεκτρονικές διευθύνσεις.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Και μην ξεχνάτε να τακτοποιήσετε την συνδρομή σας για τα «ΟΦΙΤΙΚΑ ΝΕΑ»
Στους ανταποκριτές μας:
Τερζίδα Αριστείδα τηλ. 23510-91572,
Σταυριανίδα Σταύρο, τηλ. 6973496145.
Στον ταμία του Συλλόγου: Εφραιμίδα Βασίλειο
τηλ. 6976806391
Ταχυδρομικώς με εντολή με τα στοιχεία
Μορφωτικός Ποντιακός Σύλλογος Αλέξανδρος
Υψηλάντης Νέας Τραπεζούντας Πιερίας Τ.Θ.
8004 ΤΚ 60100 Κατερίνη Πιερίας.
Μέσω τραπεζών για συνδρομητές εσωτερικού
και εξωτερικού στους κάτωθι λογαριασμούς:
Εθνική Τράπεζα Ελλάδας:
373/296174-11
IBAN: GR 6001103730000037329617411
Eurobank Εργασίας:
0026-0210-15-0100477219
IBAN: GR 9402602100000150100477219
Στην κατάθεση μέσω τραπεζών θα πρέπει να
αναγράφονται τα στοιχεία του καταθέτη για να
αποσταλεί και η σχετική απόδειξη από το ταμείο
του Συλλόγου.
Το Δ.Σ. του Συλλόγου
και η Συντακτική Επιτροπή της Εφημερίδας.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ ΓΙΑ ΤΑ «ΟΦΙΤΙΚΑ ΝΕΑ»

Βασιλειάδης Ι. Μιχαήλ	10 €
Βασιλειάδης Μιχ. Ιωάννης	10 €
Βασιλειάδου Στυλιανή	10 €
Πανόπουλος Κωνσταντίνος	10 €
Καλαϊτζίδης Χρ. Δημήτριος	10 €
Μαυρίδης Συμεών	10 €
Καραχριστιανίδου Δέσποινα	10 €
Τερζίδου Ευτυχία	20 €
Γεωργιάδης Πετ. Μιχαήλ	15 €
Μεχμέτ Κουτσούκ	20 €
Καλαϊτζίδης Ηλίας	45 €
Σταυριανίδης Βασίλειος	10 €
Σταυριανίδης Β. Σταύρος	10 €
Κοκκινίδου-Σταμάτη Μαριάνθη	20 €
Κορομηλάς Αθανάσιος	10 €
Βασιλειάδης Μ. Λάζαρος	20 €
Παπαδόπουλος Στυλιανός	10 €
Τοπουζίδης Ισαάκ	10 €
Τοπουζίδης Ιωάννης	10 €
Πετρόπουλος Μάριος	10 €
Σεϊταρίδης Χρ. Ιωάννης	50 €
Αβραμίδης Στ. Αναστάσιος	20 €
Ιωαννίδης Εμ. Χρήστος	10 €
Χαριτόπουλος Χαράλαμπος	20 €
Εφραιμίδης Β. Χρήστος	20 €
Μαυροματίδου Αναστασία	10 €
Χατζηιωαννίδης Γεώργιος	10 €
Λαδοπούλου Σωτηρία	10 €
Σαλονικίδης Γεώργιος	10 €
Τατσίδου Εύα	10 €
Βασιλειάδης Κων. Ιωάννης	20 €
Στεφανίδης Χρήστος	10 €
Μαυρίδης Κωνσταντίνος	10 €
Συντριδής Ηλίας	20 €
Δανηλίδης Λεωνίδας	10 €
Χατζηιωαννίδου Ουρανία	10 €
Ξηρομερίτου Κλεονίκη	10 €
Σεϊταρίδης Αν. Ιωάννης	10 €
Κωτίδης Κωνσταντίνος	10 €
Κωτίδης Γεώργιος	10 €
Κωτίδης Κ. Νικόλαος	10 €
Κοσμίδης Κωνσταντίνος	10 €
Σταυριανίδης Γεώργιος	10 €
Αμοιρίδης Δημήτριος	30 €
Στρατηγοπούλου Δέσποινα	10 €
Τσομίδης Κωνσταντίνος	10 €
Τσομίδης Νικόλαος	10 €
Τσομίδου Μαρία	10 €
Μαυρόπουλος Ιωακείμ	20 €
Παπαδοπούλου Όλγα	10 €
Παπαδοπούλου Ειρήνη	30 €
Στρατηγοπούλου Ελπίδα	10 €
Τσαβδαρίδης Λάζαρος	10 €
Χαρινός Σταύρος	10 €
Αθανασιάδης Βασίλειος-Αναστασία	10 €
Παπαδόπουλος Λεωνίδας	10 €
Σαλονικίδης Δημήτριος	10 €
Χαραλαμπίδου Ερμιόνη	20 €
Σεϊταρίδου Όλγα	20 €
Φωκαΐδου Ρούλα	10 €
Παπαθανάκος Αθανάσιος	10 €
Μαυρόπουλος Βασίλειος	10 €
Πανόπουλος Ελευθέριος	10 €
Πανόπουλος Παναγιώτης	10 €
Διαμαντή Ερμοφίλη	10 €
Ραπτοπούλου Ελένη	10 €
Αθανασιάδου Θεοδώρα	10 €
Αδαμίδης Κων. Χρήστος	25 €
Αδαμίδου Κων. Παναγιώτα	10 €
Τσιόκας Ηλίας	10 €
Χαρίτογλου Βασίλειος	20 €
Χρηστάκης Δημήτριος	20 €
Κουμπρίδης Ηλίας	10 €
Παπαδοπούλου Γεωργία	20 €
Βασιλείου-Πολυχρονίδου Δήμητρα	10 €
Γρηγοριάδου-Χανταμπή Μαρία	10 €
Γρηγοριάδου Εύα-Σοφία	20 €
Γρηγοριάδης Ι. Δημήτριος	10 €
Γρηγοριάδης Δ. Ιωάννης	10 €
Τσαλαγατίδου Σεβαστή	10 €
Συρανίδου-Περιστεράκη Θεοδώρα	10 €
Τσαλαγατίδου Σεβαστή	10 €
Ταρασιδίου Αθηνά	30 \$
Αλχαζίδης Αν. Ιωάννης	10 €
Μαυρόπουλος Β. Ιορδάνης	10 €
Δεμερτζίδου Κατερίνα	10 €
Βασιλειάδης Μ. Γεώργιος	10 €
Πετρίδης Αν. Σωτήριος	10 €
Πετρίδης Σωτ. Γεώργιος	10 €
Ανθόπουλος Θ. Σπύρος	20 €
Σωτηριάδου Ν. Μαρία	10 €
Τερζίδης Ν. Δημήτριος	10 €
Αραβίδης Σωτ. Γεώργιος	15 €
Τερζίδης Ανδ. Χρήστος	10 €
Καζαντζίδης Στέλιος	100 €
Χατζηιωαννίδης Σάββας	20 €
Σπανίδου Ευγενία	20 €
Πατσινακίδου Σουμέλα	55 €

Σημαντικές επιτυχίες του Ιωαννίδη Αντώνη και Ιωαννίδη Μιχάλη στο Καράτε.

Το κύπελλο έγχρωμων και μαύρων ζωνών πραγματοποιήθηκε την Κυριακή 8 Μαΐου στην Πτολεμαΐδα με συμμετοχή πολλών σωματείων από την Βόρεια Ελλάδα με μικρά παιδιά που αγωνίστηκαν σε όλες τις κατηγορίες παιδων-κορασίδων.

Σημαντική διάκριση στο προαναφερόμενο κύπελλο πέτυχε ο Ιωαννίδης Αντώνης από το χωριό μας την Νέα Τραπεζούντα, ο οποίος πήρε το ασημένιο μετάλλιο στην κατηγορία παιδων 2007 - 35 κιλών αγωνιζόμενος με την Λέσχη Καράτε Budokan Κατερίνης (το παλιότερο σωματείο καράτε στην Βόρεια Ελλάδα) του οποίου είναι μέλος όπως και ο αδερφός του Μιχάλης.

Στο προηγούμενο κύπελλο έγχρωμων ζωνών Βορείου Ελλάδας που έγινε τον Οκτώβριο του 2015 στην Αριδαία ο Ιωαννίδης Μιχάλης πήρε το χρυσό μετάλλιο στην κατηγορία του, και ο Αντώνης το ασημένιο μετάλλιο, στην αντίστοιχη κατηγορία του.

ΟΦΙΤΙΚΑ ΝΕΑ

Δίμηνη έκδοση

ΤΟΥ ΠΟΝΤΙΑΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ "ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ"
Ν. ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑΣ ΠΙΕΡΙΑΣ

Υπεύθυνος σύμφωνα με το νόμο ο πρόεδρος του Συλλόγου
ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ: Βασίλης Παραδεισόπουλος 6937054415

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Τηλέφωνο - Fax: 23510 91291, E-mail: info@ipsilantis.gr

WEB SITE: www.ipsilantis.gr

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Δ.Σ. Συλλόγου

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Τερζίδης Αριστείδης

Μεγαλόπουλος Ιωάννης

Σεϊταρίδης Δημοσθένης

Τερζίδης Βασίλειος

Εκτύπωση: Τυπογραφείο "Παναγιώτης - 23510 23625

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Εσωτερικού

Φυσικά πρόσωπα: 10 ευρώ

Σύλλογοι - Κοινότητες: 30 ευρώ

Τράπεζες - Επιχειρήσεις Α.Ε. 45 ευρώ

Εξωτερικού:

Για χώρες Ευρώπης 25 ευρώ

Για άλλες Ηπείρους 30 δολ. ΗΠΑ

Επιταγές - εμβάσματα:

Εφραιμίδης Βασίλης - Ταμίας (6976806391)

60100 Νέα Τραπεζούντα

*Χειρόγραφα δημοσιευμένα ή μη δεν επιστρέφονται

*Τα κείμενα εκφράζουν τις απόψεις των συντακτών τους

και όχι του Συλλόγου "ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ"

τα ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ μας

Γεννήσεις:

Την Τρίτη 3 Μαΐου 2016 ο Δαμαλής Βασίλειος και η Αραβίδου Ευδοξία απέκτησαν αγόρι.

Απεβίωσαν:

Την Παρασκευή 13 Μαΐου 2016 απεβίωσε ο Πολυχρονίδης Δημήτριος του Ιωάννου σε ηλικία 82 ετών, κάτοικος Κατερίνης.

Γνωστοποίηση

Αγαπητοί συνδρομητές-συνδρομήτριες της εφημερίδας μας, όταν αποστέλλεται την συνδρομή σας μέσω των τραπεζών Εθνικής και Eurobank, να δηλώνετε το όνομά σας και όχι τον τίτλο της εφημερίδας για να γνωρίζει το ταμείο του συλλόγου μας τον καταθέτη, για να σας αποσταλεί και η απόδειξη πληρωμής.

Από την Συντονιστική επιτροπή
της εφημερίδας «ΟΦΙΤΙΚΑ ΝΕΑ»

Μέλη του Συλλόγου Υψηλάντης Ν. Τραπεζούντας στο Μνημείο Γενοκτονίας

Οι Ποντιακοί Σύλλογοι του νομού Πιερίας, σε συνδιοργάνωση με τον Οργανισμό Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Πρόνοιας του Δήμου Κατερίνης, πραγματοποίησαν εκδηλώσεις για την 19η Μαΐου, Ημέρα Μνήμης της γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου.

Το πρωί τελέστηκε επιμνημόσυνη δέηση κατά τη διάρκεια της Θείας Λειτουργίας στον Ιερό Ναό της Θείας Αναλήψεως, όπου πραγματοποιήθηκε ολιγόλεπτη ομιλία από την κα. Χρύσα Σπυριδοπούλου, από τον Σύλλογο των Πλατανακίων, ως εκπροσώπου των Ποντιακών Συλλόγων του Νομού Πιερίας την οποία παρακολούθησε το εκκλησίασμα με προσήλωση και ιδιαίτερη συγκίνηση. Το κόλλυβο ετοίμασαν γυναίκες του Συλλόγου Νέας Τραπεζούντας, η πρεσβυτέρα Σταυριανίδου Παρασκευή και η κα. Τσέπου Πολυξένη, και τον συντονισμό των Συλλόγων στην εκκλησία είχε ο Κυριάκος Κωνσταντινίδης του Συλλόγου της Σεβαστής.

Μετά το πέρας της Θείας Λειτουργίας ακολούθησε πομπή από αντιπροσωπείες των συλλόγων, Ποντιακών και άλλων Συλλόγων της πόλης μας (Εστία Πιερίδων Μουσών, ο Σύλλογος Λιβαδιωτών Κατερίνης Γεωργιάκης Ολύμπιος", ο Σύλλογος Μικρασιατών Κατερίνης, Το Λύκειο Ελληνίδων, ο Σύλλογος Κρητών "Οι Σταυραετοί"), με τις στολές και τα λάβαρα τους και πλήθος κόσμος προς την Πλατεία Γενοκτονίας στην οδό 19ης Μαΐου για την κατάθεση στεφάνων. Το στεφάνι εκ μέρους των Ποντιακών Συλλόγων κατέθεσαν δύο νέα παιδιά, μέλη του Ποντιακού Συλλόγου του Κορινού.

Το απόγευμα στις οκτώ, ακολούθησε εκδήλωση στο κατάμεστο από κόσμο συνεδριακό κέντρο του Δήμου (ΕΚΑΒΗ).

Η εκδήλωση περιελάμβανε την εισήγηση που πραγματοποίησε εκ μέρους των Ποντιακών Συλλόγων ο ιατρός Δημήτρης Προκοπίδης αναφερόμενος στο γεγονός της γενοκτονίας τεκμηριώνοντάς το ιστορικά και προκαλώντας έντονη συγκίνηση όταν αναφέρθηκε στην στάση των Τούρκων επιφανών ιστορικών και διανοητών κατά την πρώτη διάσκεψη στις 9 Απριλίου 2016 στην Άγκυρα, όπου μίλησαν ευθέως για γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου και κράτησαν όρθιοι ενός λεπτού σιγή.

Αναφέρθηκε στις δηλώσεις Φίλη και διάβασε το συγκλονιστικό μήνυμα που στείλανε για την εκδήλωσή μας οι επιφανείς γενναίοι Τούρκοι διανοητές και Ακαδημαϊκοί.:

«Αξιότιμε κύριε Δημήτρη Προκοπίδη, αντιπρόεδρε του Ποντιακού Συλλόγου Κατερίνης,

Παρ' όλη τη γενοκτονία και εξορία που δεχθήκατε πριν από εκατό χρόνια, συνεχίσατε την αντίσταση σας και καταφέρατε να προστατέψετε την ύπαρξη σας. Μ' αυτή τη τίμια προσπάθεια σας, δε περάσατε απλά ένα τεστ αξιοπρέπειας, αλλά ταυτόχρονα γίνατε παράδειγμα και ελπίδα και σ'

ΚΥΡΙΑΚΗ 22 ΜΑΪΟΥ 2016

19Η ΜΑΪΟΥ

ΗΜΕΡΑ ΜΝΗΜΗΣ

ΤΗΣ ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΑΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ

97η επέτειος-ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΣΤΗΝ ΚΑΤΕΡΙΝΗ

Ο κ. Προκοπίδης Δημήτριος εκπρόσωπος των Ποντιακών Συλλόγων παρουσίασε την εκδήλωση

Ο κ. Στάθης Σταυρόπουλος συγγραφέας - σκιτσογράφος ομιλητής της εκδήλωσης

Οι χορωδίες και οι Λυράρηδες των Ποντιακών Συλλόγων με τον χοράρχη κ. Τοπαλίδη Ιωάννη

άλλους λαούς που δέχτηκαν παρόμοιες καταπίεσεις και σφαγές. Σ' αυτό τον κόσμο, δεν υπάρχει ήττα για τους αποφασισμένους... Σας χαιρετούμε με σεβασμό εσάς όλους.

Dr. Fikret Başkaya, Πρόεδρος «Ιδρύματος Φόρουμ Τουρκίας και Μέσης Ανατολής».

Στη συνέχεια ακολούθησε η εξαιρετική ομιλία του γνωστού σκιτσογράφου – συγγραφέα Στάθη Σταυρόπουλου (ΣΤΑΘΗΣ), με θέμα: «19η Μαΐου Ημέρα Μνήμης της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου- Ο απόηχος πρέπει να αποκτήσει ήχο σήμερα»

Ακολούθησε το δεύτερο μέρος της εκδήλωσης με δρώμενο με απαγγελίες-μαρτυρίες, από τον Δημήτρη Προκοπίδη, Περιστέρα Πείδου και Λάζαρο Τζορμπατζίδη και με την συμμετοχή της μικτής Χορωδίας των Ποντιακών Συλλόγων της Πιερίας που απαρτιζόταν από

την χορωδία της Ένωσης Ποντίων Πιερίας, την χορωδία της Νέας Τραπεζούντας και από την χορωδία της Παναγίας Σουμελά υπό την διεύθυνση του χοράρχη Γιάννη Τοπαλίδη και με την συμμετοχή των νεαρών λυράρηδων των συλλόγων που καταγοήτευαν τους παρευρισκόμενους. Το ψήφισμα απήγγειλε ο Δημήτρης Αμπερίδης, το δε βιβλίο στον ομιλητή παρέδωσε ο Βασίλης Παραδεισόπουλος.

Την εκδήλωση χαιρέτισαν ο Αιδεσιμότατος Ιωάννης Υφαντίδης Ποιμένας της Ευαγγελικής Εκκλησίας Κατερίνης, η Αντιπεριφερειάρχης Κατερίνης κα Σοφία Μαυρίδου και ο Πρόεδρος του Οργανισμού Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Πρόνοιας του Δήμου Κατερίνης κ. Παυλίδης Θεόδωρος

ΥΨΗΛΑΝΤΕΙΑ 2016

Αφιερωμένα στην «Οφίτικη Διάλεκτο στον Πόντο»

συνέχεια από τη σελ. 1

Συγκεκριμένα το πλήρες πρόγραμμα των εκδηλώσεων είχε ως εξής:

Τετάρτη 4 Μαΐου:

Επίσημη έναρξη των Υψηλαντείων 2016 στην αίθουσα πολλαπλών χρήσεων του συλλόγου με χαιρετισμούς από τους επίσημους καλεσμένους και χαιρετισμό εκ μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου του συλλόγου από τον πρόεδρο κ. Βασίλειο Παραδεισόπουλο. Ακολούθησε ομιλία-διάλεξη από τον κ. Ομέρ Ασάν με θέμα: «Οφίτικη Διάλεκτος στον Πόντο» και στην συνέχεια έγινε διαλογική συζήτηση με ερωτήσεις από τους παρευρισκόμενους και απαντήσεις από τον ομιλητή σχετικά με το θέμα αυτό. Μετά την ομιλία-διάλεξη ο σύλλογός μας απένειμε το βραβείο «Αλέξανδρος Υψηλάντης» στον Ομέρ Ασάν για την προσφορά του και την συνεχή του έρευνα για θέματα που αφορούν τον Πόντο. Επίσης ο σύλλογος δώρισε στον ομιλητή και ένα σπάνιο αντίγραφο χάρτη της Μαύρης Θάλασσας από το αρχείο του κ. Ιωάννη Μεγαλόπουλου. Την απονομή του βραβείου έκανε ο πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου Νέας Τραπεζούντας κ. Λεωνίδα Ζανέτας. Η πρώτη μέρα των εκδηλώσεων έκλεισε με σκοπούς και τραγούδια του Πόντου που απέδωσε η βυζαντινή-παραδοσιακή χορωδία του συλλόγου μας, συνοδευόμενη στη λύρα από τον Αλέξανδρο Αλχαζίδη και στο νταούλι από τον Δήμο Αθανασιάδη. Χρέη διερμηνέα στην ομιλία του κ. Ομέρ Ασάν από την Τουρκική στην Ελληνική γλώσσα έκανε ο συγχωριανός μας Πάρις Παπαγεωργίου τον οποίο ευχαριστεί το Διοικητικό Συμβούλιο του συλλόγου όπως ευχαριστεί επίσης και τον κ. Γιάννη Μεγαλόπουλο για την προσφορά του χάρτη της Μαύρης Θάλασσας.

Πέμπτη 5 Μαΐου:

Στις 7 μ.μ. στον Ιερό Ναό Ζωοδόχου Πηγής Νέας Τραπεζούντας τελέσθηκε πανηγυρικός εσπερινός χοροστατώντας του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κίτρους-Κατερίνης και Πλαταμώνος κ.κ. Γεωργίου. Το βράδυ της ίδιας ημέρας η παιδική-εφηβική θεατρική ομάδα του συλλόγου μας παρουσίασε στην κατάμεστη από κόσμο αίθουσα πολλαπλών χρήσεων του συλλόγου το έργο του Μολιέρου: «Ο κατά φαντασίαν Ασθενής» σε σκηνοθεσία Αναστασίας Νανίτσου και Ιωάννας Λυπουρλή.

Παρασκευή 6 Μαΐου Εορτή Ζωοδόχου Πηγής.

Πανηγυρική Θεία Λειτουργία στον Ιερό Ναό Ζωοδόχου Πηγής χοροστατώντας του Πανοσολογιτάτου Αρχιμανδρίτου κ. Ιωακείμ Οικονομικού.

Διοργανώθηκαν δύο αυγομαχίες παιδών και ενηλίκων, και ο ανταγωνισμός ήταν ιδιαίτερα μεγάλος. Ο σύλλογος στους τρεις πρώτους ανά κατηγορία απένειμε κύπελλο και σε όλους του συμμετέχοντες αναμνηστικό δίπλωμα συμμετοχής.

Οι νικητές των αυγομαχιών είναι:

Στην κατηγορία παιδών πρώτος αυγομάχος αναδείχθηκε ο Νικόλαος Παρμαξίδης, με δεύτερο τον Αντωνίου Απόστολο και τρίτο τον Ραφαηλίδη Λευτέρη.

Ενώ στην κατηγορία των ενηλίκων πρώτος αυγομάχος αναδείχθηκε ο Τσιβαλίδης Ανέστης με δεύτερο τον Παντελίδη Βασίλειο και τρίτο τον Καρυτιδίδη Νικόλαο.

Στο μουσικό πρόγραμμα και συγκεκριμένα τους Βαγγέλη Παραδεισόπουλο λύρα-αρμόνιο, Αλέξαν-

Παρασκευή 6 Μαΐου
Εορτή Ζωοδόχου Πηγής.

Αυγομαχίες

Πέμπτη 5 Μαΐου

Παιδική θεατρική παράσταση

Τετάρτη 4 Μαΐου

Επίσημη έναρξη εκδηλώσεων.
Ομιλία - διάλεξη του κ. Ομέρ Ασσάν

Σάββατο 7 Μαΐου

Θεατρική παράσταση «Χωρέτες»

δρο Αλχαζίδη λύρα-τραγούδι, Κωνσταντίνο Παπαργυρόπουλο κιθάρα-τραγούδι, Χαραλαμπίδη Σταύρο τραγούδι, Δήμο Αθανασιάδη νταούλι, και την Καραγιαννίδου Αντωνία στο ποντιακό τραγούδι που με την χαρισματική της φωνή ενθουσίασε μικρούς και μεγάλους που παραβρέθηκαν στην εκδήλωση αυτή.

Σάββατο 7 Μαΐου

Στην κατάμεστη αίθουσα του Συλλόγου οι παριστάμενοι παρακολούθησαν μια υπέροχη Ποντιακή Θεατρική Παράσταση από το Θεατρικό Τμήμα του Συλλόγου μας, το Ποντιακό Θέατρο Μακεδονίας: το έργο του Φίλωνα Κτενίδη «Ο ΧΩΡΕΤΕΣ» σε σκηνοθεσία Γεωργίου Φουρνιάδη – Σταύρου Λυκίδη.

Κυριακή 8 Μαΐου:

Το πρωί της Κυριακής μετά την πανηγυρική Θεία Λειτουργία που έγινε στην εκκλησία του Αποστόλου Θωμά στα κοιμητήρια της Νέας Τραπεζούντας, στην οποία χοροστάτησε ο Πανοσολογιότατος Αρχιμανδρίτης πατέρας Παύλος Ντούρος ακολούθησε η αναβίωση των Ταφίων, του ταφικού εθίμου όπως γίνονταν στον ιστορικό Όφι. Κάθε χρόνο την Κυριακή του Θωμά οι Έλληνες του Πόντου τιμούσαν τους νεκρούς τους, με ένα ιδιαίτερο έθιμο που οι ρίζες του χάνονται στην Αρχαία Ελλάδα. Πίστευαν οι πρόγονοι μας ότι οι ψυχές των νεκρών ανεβαίνουν από τον Άδη την ημέρα της Ανάστασης για να παραμείνουν ως την ημέρα του Αγίου Πνεύματος. Έτσι την Κυριακή του Θωμά συγγενείς και φίλοι των νεκρών συγκεντρώνονταν στα κοιμητήρια και πάνω στους τάφους των αγαπημένων τους, παρέθεταν γεύμα προς τιμήν τους, με εδέσματα που είχαν παρασκευάσει από το σπίτι. Με αυτό τον τρόπο ένιωθαν σαν να γευματίζουν μαζί τους οι αγαπημένοι τους που «έφυγαν» από τη ζωή.

Το πρωί της ίδιας μέρας πραγματοποιήθηκε στη αίθουσα του συλλόγου πολλαπλών χρήσεων το ανοικτό τουρνουά σκάκι. Το τουρνουά πραγματοποιείται κάθε χρόνο στα πλαίσια των πολιτιστικών εκδηλώσεων «Υψηλάντεια», με τη συνεργασία του Μορφωτικού Ποντιακού Συλλόγου «Αλέξανδρος Υψηλάντης» της Νέας Τραπεζούντας, των Σκακιστικών Συλλόγων της πόλης μας (Σ.Ο. Κατερίνης, Σ.Ο. Π.Κ.Δ. Κατερίνης) και της Ε.Σ.Σ.ΚΕ.ΔΥ.Μ. και θα ληφθεί υπόψη από την Παγκόσμια Σκακιστική Ομοσπονδία για διεθνή αξιολόγηση ELO (FIDE Rapid Ratings).

Χαρακτηριστικό και της φετινής διοργάνωσης στην κατάμεστη αίθουσα πολλαπλών χρήσεων του Μ.Π.Σ. «Αλέξανδρος Υψηλάντης» της Νέας Τραπεζούντας ήταν η μαζική συμμετοχή από δεκάδες σκακιστές όλων των ηλικιών (88 συνολικά άτομα) από διάφορες περιοχές όπως Πτολεμαΐδα, Γιαννιτσά, Βέροια, Φλώρινα, Κατερίνη και Νέα Τραπεζούντα Πιερίας, που μέσα σε μια εξαιρετική ατμόσφαιρα αγωνίστηκαν για τη χαρά της συμμετοχής και τη διάκριση.

Πραγματοποιήθηκαν δύο διαφορετικά τουρνουά με βάση την ηλικία των σκακιστών (για μεγάλους και για μικρούς). Στο πρώτο τουρνουά πήραν μέρος οι σκακιστές ηλικίας από δεκαεπτά (13) ετών και άνω και στο δεύτερο τουρνουά

Παρασκευή 6 Μαΐου Χοροεσπερίδα στην αίθουσα του Συλλόγου

πήραν μέρος οι σκακιστές ηλικίας από δώδεκα (12) ετών και κάτω, ούτως ώστε να υπάρχει μεγαλύτερο κίνητρο διάκρισης για όλους και υψηλότερο επίπεδο στις παρτίδες που πραγματοποιήθηκαν. Η μάχη για την κορυφή και στα δύο τουρνουά ήταν σκληρή με αρκετό πάθος αλλά πάντα στα πλαίσια του «ευ αγωνίζεσθαι», αρχή που διέπει το σκάκι ως άθλημα και το κάνει να ξεχωρίζει από τα υπόλοιπα αθλήματα.

Τα δύο τουρνουά πραγματοποιήθηκαν με Ελβετικό σύστημα επτά (7) γύρων, με χρόνο σκέψης για κάθε σκακιστή, δέκα λεπτά για ολόκληρη την παρτίδα και για κάθε κίνηση που ολοκλήρωσε ο παίκτης (από την πρώτη κίνηση), πήρε ακόμη πέντε δευτερόλεπτα (5'') χρόνου σκέψης.

Στο πρώτο τουρνουά (ηλικίας από δεκατρία ετών και άνω) οι τρεις νικητές προέκυψαν ύστερα από ισοβαθμία μεταξύ τους (με 5,5 βαθμούς σε 7 αγώνες ο καθένας). Νικητής αναδείχθηκε ο σκακιστής του Ομίλου Σκακιστών Γιαννιτών Στεφάν Βίκτωρ δεύτερος τερμάτισε ο σκακιστής του Σκακιστικού Ομίλου Κατερίνης Μπλέτσιος Διονύσιος, ενώ στην τρίτη θέση τερμάτισε ο σκακιστής του Σκακιστικού Ομίλου Κατερίνης Κουτρούπας Κωνσταντίνος.

Στο δεύτερο τουρνουά (ηλικίας από δώδεκα ετών και κάτω) νικητής αναδείχθηκε ο σκακιστής του Σκακιστικού Ομίλου Κατερίνης Παπαγιάννης Αστέριος (πετυχαίνοντας το απόλυτο: 7 νίκες σε 7 αγώνες).

Κύπελλα απονεμήθηκαν στους τρεις (3) πρώτους νικητές του πρώτου τουρνουά και στον πρώτο νικητή του δεύτερου τουρνουά καθώς επίσης και στις τρεις (3) καλύτερες ομάδες (σκακιστικούς συλλόγους) που προέκυψαν από το άθροισμα των πόντων που συγκέντρωσαν οι δύο καλύτεροι σκακιστές κάθε ομάδας από το κάθε ένα από τα δύο τουρνουά.

Νικήτρια ομάδα του τουρνουά αναδεί-

Κυριακή 8 Μαΐου Τουρνουά Σκάκι

Κυριακή 8 Μαΐου

Ταφικό έθιμο

χθηκε ο Σκακιστικός Όμιλος Κατερίνης, στην δεύτερη θέση τερμάτισε ο Σκακιστικός Όμιλος Πτολεμαΐδας «ο Πτολεμαίος», ενώ την τρίτη θέση κατέλαβε ο Σκακιστικός Όμιλος Πτολεμαΐδας «Δούρειος Ίππος».

Στους σκακιστές-σκακίστριες της ΕΣΣΚΕΔΥΜ κάτω των δεκαέξι ετών απονεμήθηκαν 24 μετάλλια:

1ο) Στην κατηγορία σκακιστών ηλικίας 15 και 16 ετών το χρυσό μετάλλιο κατέκτησε ο σκακιστής της Σκακιστικής Ακαδημίας Πτολεμαΐδας «ο Σκακιστάκος» Τσότσος Αλέξανδρος.

2ο) Στην κατηγορία σκακιστών ηλικίας 15 και 16 ετών το αργυρό μετάλλιο κατέκτησε ο σκακιστής του Σκακιστικού Ομίλου Πτολεμαΐδας «ο Πτολεμαίος» Στεφανίδης Δημήτριος.

3ο) Στην κατηγορία σκακιστών ηλικίας 15 και 16 ετών το χάλκινο μετάλλιο κατέκτησε ο σκακιστής του Ομίλου Σκακιστών Γιαννισών Τοψής Ευάγγελος.

4ο) Στην κατηγορία σκακιστριών ηλικίας 15 και 16 ετών το χρυσό μετάλλιο κατέκτησε η σκακίστρια του Σκακιστικού Ομίλου Πτολεμαΐδας «ο Πτολεμαίος» Λιούρη Αναστασία.

5ο) Στην κατηγορία σκακιστών ηλικίας 13 και 14 ετών το χρυσό μετάλλιο κατέκτησε ο σκακιστής του Ομίλου Σκακιστών Γιαννισών Στεφάν Βίκτωρ.

6ο) Στην κατηγορία σκακιστών ηλικίας 13 και 14 ετών το αργυρό μετάλλιο κατέκτησε ο σκακιστής του Σκακιστικού Ομίλου Πτολεμαΐδας «Δούρειος Ίππος» Παπαπαυλίδης Πέτρος.

7ο) Στην κατηγορία σκακιστών ηλικίας 13 και 14 ετών το χάλκινο μετάλλιο κατέκτησε ο σκακιστής του Σκακιστικού Ομίλου Κατερίνης Βαρδάκας Γρηγόριος.

8ο) Στην κατηγορία σκακιστριών ηλικίας 13 και 14 ετών το χρυσό μετάλλιο κατέκτησε η σκακίστρια του Σκακιστικού Ομίλου Κατερίνης Μάντη Μαρία-Ραφαηλία.

9ο) Στην κατηγορία σκακιστριών ηλικίας 13 και 14 ετών το αργυρό μετάλλιο κατέκτησε η σκακίστρια του Σκακιστικού Ομίλου Πνευματικού Κέντρου Δήμου Κατερίνης Κιλ Ολυμπία.

10ο) Στην κατηγορία σκακιστών ηλικίας 11 και 12 ετών το χρυσό μετάλλιο κατέκτησε ο σκακιστής του Σκακιστικού Ομίλου Κατερίνης Παπαγιάννης Αστέριος.

11ο) Στην κατηγορία σκακιστών ηλικίας 11 και 12 ετών το αργυρό μετάλλιο κατέκτησε ο σκακιστής του Σκακιστικού Ομίλου Βέροιας Τσιλιδής Χρήστος.

12ο) Στην κατηγορία σκακιστών ηλικίας 11 και 12 ετών το χάλκινο μετάλλιο κατέκτησε ο σκακιστής από την Κατερίνη Μπακράτσας Δημήτριος.

13ο) Στην κατηγορία σκακιστριών ηλικίας 11 και 12 ετών το χρυσό μετάλλιο κατέκτησε η σκακίστρια του Σκακιστικού Ομίλου Πτολεμαΐδας «ο Πτολεμαίος» Λιούρη Στυλιανή.

14ο) Στην κατηγορία σκακιστριών ηλικίας 11 και 12 ετών το αργυρό μετάλλιο κατέκτησε η σκακίστρια του Σκακιστικού Ομίλου Πτολεμαΐδας «Δούρειος Ίππος» Λιούρη Μαρία.

15ο) Στην κατηγορία σκακιστριών ηλικίας 11 και 12 ετών το χάλκινο μετάλλιο κατέκτησε η σκακίστρια του Ομίλου Σκακιστών Γιαννισών Ζουμπουρδικούδη Δέσποινα.

16ο) Στην κατηγορία σκακιστών ηλικίας 9 και 10 ετών το χρυσό μετάλλιο κατέκτησε ο σκακιστής του Σκακιστικού Ομίλου Κατερίνης Γεωργιάδης Αθανάσιος.

17ο) Στην κατηγορία σκακιστών ηλικίας 9 και 10 ετών το αργυρό μετάλλιο κατέκτησε ο σκακιστής του Σκακιστικού Ομίλου Πτολεμαΐδας «Δούρειος Ίππος» Χα-

σάπης Δημήτριος.

18ο) Στην κατηγορία σκακιστών ηλικίας 9 και 10 ετών το χάλκινο μετάλλιο κατέκτησε ο σκακιστής του Σκακιστικού Ομίλου Βέροιας Κωνσταντινίδης Δημήτριος.

19ο) Στην κατηγορία σκακιστριών ηλικίας 9 και 10 ετών το χρυσό μετάλλιο κατέκτησε η σκακίστρια του Σκακιστικού Ομίλου Πνευματικού Κέντρου Δήμου Κατερίνης Κοτσαϊλίδου Αικατερίνη.

20ο) Στην κατηγορία σκακιστριών ηλικίας 9 και 10 ετών το αργυρό μετάλλιο κατέκτησε η σκακίστρια της Σκακιστικής Ακαδημίας Πτολεμαΐδας «ο Σκακιστάκος» Λιούρη Αναστασία.

21ο) Στην κατηγορία σκακιστριών ηλικίας 9 και 10 ετών το χάλκινο μετάλλιο κατέκτησε η σκακίστρια του ΜΠΣ Νέας Τραπεζούντας Αβραμίδου Βασιλική

22ο) Στην κατηγορία σκακιστών ηλικίας 8 ετών και κάτω το χρυσό μετάλλιο κατέκτησε ο σκακιστής του Σκακιστικού Ομίλου Πνευματικού Κέντρου Δήμου Κατερίνης Μπόζογλου Νικόλαος.

23ο) Στην κατηγορία σκακιστών ηλικίας 8 ετών και κάτω το αργυρό μετάλλιο κατέκτησε ο σκακιστής από την Κατερίνη Κεραμιδάς Ιωάννης.

24ο) Στην κατηγορία σκακιστών ηλικίας 8 ετών και κάτω το χάλκινο μετάλλιο κατέκτησε ο σκακιστής από την Κατερίνη Γελίτσας Στυλιανός.

Η μεγάλη συμμετοχή σκακιστών ΚΑΙ της φετινής διοργάνωσης αποτελεί προϊόν του αυξημένου κύρους που απέκτησε με πολύ κόπο στη διάρκεια του χρόνου το σκακιστικό τουρνουά «Υψηλάντεια», χάρη στην αγάπη των ανθρώπων του τοπικού συλλόγου και των σκακιστικών συλλόγων της Πιερίας.

Ευχόμαστε καλή επιτυχία σε όλους όσους συμμετείχαν (σκακιστές, συνοδούς, προπονητές, διαιτητές κλπ.), τους ευχαριστούμε θερμά για την παρουσία τους και ευελπιστούμε να βρεθούμε του χρόνου τέτοιες μέρες ξανά στη Νέα Τραπεζούντα.

Ευχαριστήριο:

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου «Υψηλάντης» ευχαριστεί του φορείς της Νέας Τραπεζούντας, και τον καθένα και καθεμία ξεχωριστά για την βοήθεια που παρείχαν για την διοργάνωση των Υψηλάντειων 2016.

Από το Δ.Σ. του Συλλόγου
«Αλέξανδρος Υψηλάντης»

Επιμνημόσυνη δέηση υπέρ των θυμάτων Οφιτών της Γενοκτονίας του Πόντου και των Οφιτών θυμάτων των Σταλινικών Διώξεων Κυριακή 29 Μαΐου 2016 στον Ι.Ν. Ζωοδόχου Πηγής Ν. Τραπεζούντας

Συνέχεια από τη σελ. 1

Από το χωριό ΓΙΓΑ: ο Νικόλαος Μαυρόπουλος, ο Βασίλειος Βασιλειάδης, ο Χρήστος Αντωνιάδης, ο Βασίλειος Γιανταμίδης, ο Γεώργιος και η Ζωή Τερζίδη.

Από το χωριό ΖΗΣΙΝΩ: ο Ιωάννης Αμοιρίδης, ο Νικόλαος Αλχαζίδης, ο Παναγιώτης Αλχαζίδης, ο Λάζαρος Χαριτόπουλος, ο Παναγιώτης Αλχαζίδης, ο Λάζαρος Αλχαζίδης, ο Σταύρος Αλχαζίδης, ο Γεώργιος Χαριτόπουλος.

Από το χωριό ΖΟΥΡΕΛ: ο Ευθύμιος Ανθόπουλος, ο Γεώργιος Ανθόπουλος, ο Βασίλειος Ανθόπουλος, ο Κωνσταντίνος Ανθόπουλος, ο Βασίλειος Αδάμ Ανθόπουλος, ο Ιωάννης Ανθόπουλος, ο Παναγιώτης Αθανασιάδης, ο Λάζαρος Αθανασιάδης, ο Γεώργιος Αθανασιάδης, ο Σταύρος Αθανασιάδης, ο Βασίλειος Ηλ. Αδαμίδης, ο Γεώργιος Αδαμίδης, ο Βασίλειος Κοσμίδης, ο Δημήτριος Κοσμίδης, ο Κωνσταντίνος Κοσμίδης, ο Ηλίας Κοσμίδης, ο Δημήτριος Καραμαλιτίδης, ο Ηλίας Γαρασιδής, και ο Γρηγόρης Παπαδόπουλος.

Από το χωριό ΚΡΗΝΙΤΑ: Ο ιερέας Ιωάννης Παπαδόπουλος, ο Αναστάσιος Παραδεισόπουλος, ο Βασίλειος Πετρόπουλος και ο γιός του Γεώργιος.

Από το χωριό ΚΟΥΡΙΤΣ: Ο Νικόλαος Αποστολίδης και ο Παναγιώτης, ο Ιωάννης και Χρήστος Σιδηρόπουλοι.

Από το χωριό ΚΟΦΚΙΑ: Ο Ιερέας Κωνσταντίνος Σπανίδης.

Από το χωριό ΧΑΛΤ: Ο Σταύρος Λυκίδης.

Από το χωριό ΛΕΚΑ: Η Σοφία Πετροπούλου, πριν προλάβει να μπει στο καράβι πέθανε και την θάψανε χωρίς ιερέα στην αυλή του Ι. Ναού Αγίου Στεφάνου, σκεπάζοντας την με τις εικόνες της εκκλησίας αντί κασέλας.

Μαζί με τα θύματα από τον Όφι μνημονεύουμε και τους Οφίτες που χάθηκαν εκτοπισμένοι στο GULAG (Γκουλάγκ) της Σιβηρίας, της πρώην Σοβιετικής Ένωσης. Ύστερα από χρόνια γίνεται έρευνα για να εντοπιστούν. Όσοι γνωρίζουν κάτι ας έρθουν σε επαφή με τον Σύλλογο μας ή με τον Ιωάννη Μεγαλόπουλο. Βρήκαμε τους εξής μέχρι τώρα.

- 1) Αντωνιάδης Λάζαρος του Νικολάου
- 2) Αλχαζίδης Χρήστος
- 3) Εφραιμίδης Δημήτριος Ιερέυς
- 4) Εφραιμίδης Μιχάλης του Χρήστου
- 5) Αθανασιάδης Σταύρος του Ιωάννου
- 6) Μελίδης Παντελής
- 7) Χατζηιωαννίδης Ιωάννης
- 8) Αδαμίδης Δημήτριος
- 9) Αδαμίδης Γεώργιος του Δημητρίου

Ο Σύλλογος μας ευχαριστεί την Πρεσβυτέρα κ. Παρασκευή Σταυριανίδου και τις κυρίες Φωτεινή Τερζίδου και της Πολυξένη Παραδεισοπούλου για τα κόλλυβα και τα παραδοσιακά εδέσματα (γιαγλί) που παρασκεύασαν τα οποία προσφέρθηκαν μετά το μνημόσυνο.

Φωτογραφίες-κείμενο
Δημοσθένης Σπ. Σεϊταρίδης
Δικηγόρος

Πολλοί διαβάζοντας τον τίτλο του παρόντος άρθρου θα βιασθούν να πουν Οχρίδα είναι και όχι Αχρίδα. Λάθος! Στην ελληνική γλώσσα προφέρεται Αχρίδα (π.χ. Αρχιεπισκοπή Αχρίδος) ενώ Οχρίδα αποτελεί «σλαβιστί» παράφραση. Στο παρελθόν, μετά το 1912, οπότε και η περιοχή της Αχρίδας είχε καταληφθεί από τη Σερβία, εκατοντάδες Έλληνες είχαν διωχθεί από τις αρχές του Σερβικού Βασιλείου ή αργότερα του Τίτο, διότι επέμεναν να αποκαλούν την πόλη τους και την λίμνη τους με το ορθό όνομα Αχρίδα. Μάλιστα τον τρόπο προφοράς της λέξης Αχρίδα χρησιμοποίησαν σε ένα έξυπνο τέχνασμα τους οι Μακεδονομάχοι μας. Βρισκόμαστε την εποχή του Μακεδονικού Αγώνα και ιδίως στην τελευταία φάση του (1907-1908), όπου στην περιοχή των Κορεστέων και των Λιμνών (Πρέσπες, Αχρίδα). Τα Ελληνικά σώματα είχαν διαλύσει τα αντίστοιχα βουλγάρικα και

δεκάδες κομιτατζήδες είχαν κρυφθεί με πολιτικά ρούχα και με απειλές μέσα στις οικίες των τρομοκρατημένων σλαβόφωνων Ελλήνων. Οι Έλληνες μαχητές για να τους ξετρυπώσουν χρησιμοποιούσαν την προφορά της λέξης Αχρίδα. Περικύκλωναν το εκάστοτε χωριό και πόρτα – πόρτα εισέρχονταν στις οικίες και ζητούσαν από τους ενοίκους να πουν τη λέξη Αχρίδα. Οι Έλληνες Σλαβόφωνοι δεν είχαν κανένα πρόβλημα να προφέρουν σωστά τη λέξη, οι Βούλγαροι όμως δεν μπορούσαν και έλεγαν Οχριντ και αποκαλύπτονταν!!!

Ας δούμε λοιπόν ποιο ήταν το ιστορικό παρελθόν της Αχρίδας. Οι πρώτοι κάτοικοι της περιοχής ήταν οι Δεσσαρήτες, αρχαία Ελληνική φυλή και οι Εγχελείς, ένα Ιλλυρικό φύλο. Σύμφωνα με τις ανασκαφές, το πρώτο πόλισμα ιδρύθηκε την εποχή του Χαλκού και σύμφωνα με την Ελληνική Μυθολογία ιδρυτής του ήταν ο Βασιλιάς Κάδμος. Η αρχαιολογική σκάπανη απέδειξε ότι αποτελούσε Πόλη – Φρούριο με το όνομα Λυχνίδα ή Λυχνιδός ήδη από την εποχή του βασιλιά Φίλιππου Β΄ της Μακεδονίας. Σκοπός της πόλης ήταν να συγκρατεί τις Ιλλυρικές επιδρομές αλλά και να υπάρχει μια προχωρημένη βάση του Μακεδονικού στρατού για επιθετικές ενέργειες στη χώρα των Ιλλυριών. Μέχρι και το μεσαίωνα η πόλη ονομάζονταν Λυχνίδα και η λίμνη Λυχνίτης. Πρόκειται για Ελληνικές λέξεις και έχουν σχέση καθώς το Αρχαιοελληνικό Λύχινδος (και το Λατινικό

Lychnidus), που πιθανόν σημαίνει "πόλη του φωτός", από το Ελληνικό λυχνίς, που σημαίνει "πολύτιμη πέτρα που εκπέμπει φως" ή από το λύχνος που σημαίνει "λάμπα, φορητό φως". Αυτή η ονομασία χρησιμοποιούνταν μέχρι το 879 μ.Χ. οπότε και η περιοχή εποίκιστηκε από σλαβικά φύλα τα οποία έδωσαν στη πόλη το όνομα Οχριντ, λέξη Σλαβική (βοχριντ, σημαίνει "στο λόφο") όπως πράγματι ήταν η αρχαία Λύχνιδα πάνω στην κορυφή του λόφου που σήμερα καταλαμβάνει το μεσαιωνικό κάστρο. Από τότε και μέχρι το 1913, η Αχρίδα αποτελούσε το βορειότερο προμαχώνα του Ελληνισμού και του Ελληνικού Πολιτισμού.

Από την ίδρυση της πόλης και μέχρι και το 1913 οπότε και καταλήφθηκε οριστικά από τη Σερβία, η Αχρίδα και η ευρύτερη παραλίμνια περιοχή αποτέλεσε ένα μεγάλο ελληνικό κέντρο. Σε όλη την ιστορία της όχι μόνο κατοικούνταν από γηγενείς Μακεδόνες αλλά συγκέντρωνε και Έλληνες από όλα τα Βαλκάνια λόγω της θέσης της καθώς βρισκόταν πάνω στην Εγνατία Οδό, την μεγαλύτερη εμπορική και στρατιωτική οδό που συνέδεε το Δυρράχιο της Αδριατικής, με το Βυζάντιο. Και όπου υπάρχει ακμάζον εμπόριο και οικονομική ανάπτυξη ακολουθεί πολιτιστική και πνευματική ανάπτυξη. Οι Έλληνες κάτοικοι της Αχρίδας ιδρύουν σχολεία, εκπαιδευτήρια και πολιτιστικούς συλλόγους. Κατασκευάζουν τα υπεροχα μακεδονικά αρχιτεκτονικά αλλά και να-

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΡΧΟΝΤΙΚΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΉ ΣΥΝΟΙΚΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΟ ΑΧΡΙΔΟ

ο ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ο ΑΓΙΟΣ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΑΣ

ούς και φέρνουν τους καλύτερους καλλιτέχνες της Βαλκανικής να εργασθούν σ' αυτά.

Μέχρι και το 1913 οι Έλληνες κυριαρχούν στην πόλη και διατηρούν την Ελληνική συνείδηση τους.

Κάποιες μαρτυρίες ξένων περιηγητών και μελετητών από τον «Άτλαντα της ελληνικής διασποράς» είναι χαρακτηριστικές. Ο Γερμανός Hermann Wendel την ονομάζει «ακρόπολη του ελληνισμού» ενώ ο Ρώσος Victor Grigorovitch, γράφει το 1844: «Δεν κατέστη δυνατόν δι' εμέ να συναντήσω ούτε έναν στην Αχρίδα, ο οποίος θα ηδύνατο να εννοεί την μεγάλην Σλαβικήν γραφήν. Αντιθέτως, πολλοί ήσαν εξασκημένοι στην ανάγνωση ελληνικών βιβλίων, από αρχαία χειρόγραφα».

Οι μαρτυρίες περιηγητών δίνουν το πραγματικό στίγμα της πόλης: Ο Constantin Jirecek, Τσέχος καθηγητής της Ιστορίας και υπουργός Παιδείας του βουλγαρικού κράτους, ομολογεί ότι «η Αχρίδα ήταν από τον 12ο αιώνα προμαχώνας του ελληνισμού στη Μακεδονία». Ο Γάλλος συγγραφέας Victor Berard, μας πληροφορεί: «Το 1850, οι Έλληνες της Αχρίδας ήσαν πολύ πλούσιοι. Είχαν εις χείρας των ένα μέγα εμπόριον γουναρικών... Τα βαρύτιμα γουναρικά των Τούρκων, ως επίσης και τα γουναρικά των γυναικών των Χριστιανών και των Εβραίων, σχεδόν όλα προήρχοντο από την Αχρίδα... Το σχολείο ήταν ελληνικό και οι ιατροί Αθηναίοι ή Έλληνες στην ψυχή. Οι νέοι μετέβαιναν στο Πανεπιστήμιο των Αθηνών. Ουδείς ωμίλει την βουλγαρικήν».

Οι κάτοικοι της Αχρίδας συμμετείχαν στην επανάσταση του 1821. Σημαντικότερος αγωνιστής ήταν ο Σωτήριος Σγάλης που πολέμησε στο σώμα του Φαβιέρου καθώς και ο Τσάλης που βρέθηκε στην πολιορκία του Μεσολογγίου. Μάλιστα, κατά την έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης, η πόλη υποχρεώθηκε να δώσει ομήρους στην Υψηλή Πύλη, οι οποίοι φυλακίστηκαν στη Θεσσαλονίκη, ώστε να διασφαλίσει ο Σουλτάνος Μαχμούτ Β' ότι δεν θα ξεσηκωθεί ο ακμαίος Ελληνικός πληθυσμός της πόλης. Οι Έλληνες της Αχρίδας συμμετείχαν ενεργά σε όλες τις προσπάθειες των Μακεδόνων να απελευθερωθούν από τον Οθωμανικό ζυγό και τη Σλαβική τρομοκρατία.

Με την ένταξη της περιοχής στο Σερβικό κράτος αρχίζει η ραγδαία παρακμή και συρρίκνωση του Ελληνισμού. Οι Σερβικές Αρχές απαγορεύουν τη χρήση της Ελληνικής γραφής και γλώσσας, ακόμη και στα μνήματα των Ελλήνων τα Ελληνικά γράμματα θα αντικατασταθούν υποχρεωτικά με κυριλλικά !!!

Ο σημερινός επισκέπτης μπορεί να δει και να θαυμάσει τα αρχιτεκτονικά κοσμήματα που άφησαν οι πρόγονοί μας στην Αχρίδα, πολλά από τα οποία προστατεύονται από την UNESCO.

Αρχαίο Θέατρο της Αχρίδας, χρονολογούμενο από την ελληνιστική περίοδο. Ανεγέρθηκε το 200 π.Χ. Κατά την διάρκεια της ρωμαϊκής περιόδου, το θέατρο ήταν χώρος εκτελέσεων Χριστιανών από τους Ρωμαίους και σύντομα μετατράπηκε σε ιδιαίτερος μισητό μνημείο για τους τοπικούς κατοίκους. Ως αποτέλεσμα, λόγω αυτού του μίσους, το θέατρο εγκαταλείφθηκε και ετάφη από τους τοπικούς κατοίκους μετά την κατάρρευση της Ρωμαϊκής Αυτοκρα-

I.N. ΑΓΙΟΥ ΝΑΟΥΜ.

τορίας. Η πράξη αυτή, όμως, είχε ως αποτέλεσμα το μεγαλύτερο μέρος της κατασκευής να διατηρηθεί σε καλή κατάσταση, προτού έρθει στο φως στα τέλη της δεκαετίας του 1980.

Αγία Σοφία. Πρόκειται για μεγάλη βασιλική του 1035. Αποτελέσει την 1η πρώτη έδρα της Αρχιεπισκοπής Αχρίδας με τις υπέροχες τοιχογραφίες από τον 11ο, 12ο και 13ο αι. (περιλαμβάνονται σκηνές από την Παλαιά Διαθήκη, η πομπή των Αγγέλων που υποκλίνονται μπροστά στην Παρθένο Μαρία, εικόνες πατριαρχών, αρχιεπισκόπων, Παπών, αλλά και τοιχογραφία 40 Ρωμαίων μαρτύρων που αρνήθηκαν να αποποιηθούν το Χριστιανισμό). Σήμερα οι γείτονες μας τη χρησιμοποιούν για επίδειξης μόδας και μουσικοχορευτικές παραστάσεις.

Καθεδρικός Ναός Παναγίας της Περιβλέπτου. Πρόκειται για βυζαντινό θρησκευτικό μνημείο του 13ου αιώνα. Στην Πινακοθήκη (Icon Gallery), φιλοξενείται μια από τις πολυτιμότερες εκθέσεις στον κόσμο, η συλλογή 30 εικόνων και τοιχογραφιών που φιλοτεχνήθηκε από δύο νέους ζωγράφους, τον Μιχαήλ και τον Ευτύχιο και απεικονίζουν Προφήτες και Αγίους, σκηνές και αποσπάσματα από την Παλαιά και Καινή Διαθήκη.

Βυζαντινός Ναός Αγίου Ιωάννη του Ευλογημένου, του 13ου αιώνα. Ο υπέροχος ναός είναι κτισμένος σε ένα εξαιρετικό σημείο πάνω στο βράχο, επιβλέποντας τη λίμνη. Είναι αναμφισβήτητο το πιο φωτογραφημένο μνημείο της Αχρίδας και σήμα κατατεθέν των Σκοπίων στην τουριστική διαφήμιση.

Ιερά Μονή Αγίου Ναούμ. Λίγα χιλιόμετρα έξω από την Αχρίδα βρίσκεται το άλλοτε Ελληνορθόδοξο

μοναστήρι του Αγίου Ναούμ, θεμελιωμένο τον 11ο αιώνα. Μέχρι το 1913 είχε Ελληνορθόδοξη μοναστική αδελφότητα. Διαθέτει ένα εντυπωσιακό ξύλινο επιχρυσωμένο τέμπλο κατασκευασμένο όπως λέει η επιγραφή του: 1711, Χειρ Κωνσταντίνου Ιερομονάχου. Καταζωγραφισμένο το εσωτερικό «Διά Χειρός Εμού Τέρπου Ζωγράφου Υιού Κωνσταντίνου Ζωγράφου εκ Κορυτζάς». Πάνω από την είσοδο υπάρχει η επιγραφή: «Ανιστορήθη ο Παρών Ούτος και Σεβάσιμος Ναός του Οσίου Ημών Ναούμ του Θαυματουργού... Επιστάσις του Πανοσιωτάτου Καθηγουμένου Κυρού Φιλίππουπόλεως του και Νέου Κτίτορος επί των Ημερών του Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Αγίου Πρεσπών Κυρού Καλλινίκου και του Συνδρόμου Χατζή Κυρίου Ιακώβου και του Επιτρόπου της Ιεράς Ταύτης Μονής Κύρου Ιωάννου Γαβριήλ. Α-ΩΕΖ, Σεπτεμβρίου Στ'». Στο πίσω μέρος του καθολικού βρίσκεται ο τάφος του παπα-Γιώργη, ηγουμένου της μονής, που πέθανε το 1905. Η ελληνόγλωσση επιγραφή και ο χρόνος: 1905. Τα χρόνια του Μακεδονικού Αγώνα.

Ιερά Μονή Αγίου Παντελεήμονα. Το μοναστήρι πιστεύεται πως ανεγέρθηκε την περίοδο κατά την οποία ο Άγιος Κλήμης άφησε τη Σκήτη Βεροίας και κατέφθασε στην Αχρίδα, κατόπιν αιτήματος του Μπόρις Α' της Βουλγαρίας, όπου και ανακαίνισε μια παλαιά βυζαντινή εκκλησία. Ο Άγιος Κλήμης χρησιμοποίησε το νεοανεγερθέν μοναστήρι του ως λειτουργικό κτίριο και χώρο διδασκαλίας για τους μαθητές του προκειμένου να τους διδάξει το κυριλλικό αλφάβητο.

Η ΜΑΝΑ ΜΟΥ Η ΑΝΘΙΚΑ

Του Τερζίδη Αριστείδη
«Δίκαιος»

Γιατί όποιος πήγαινε δεν γυρνούσε πίσω.

Γι' αυτό πήρε την απόφαση ο Πατέρας μου να φύγει αφήνοντας την Μάνα μου πίσω με πέντε αγοράκια. Ο πατέρας μας είχε φίλους και Τούρκους από τα κυνήγια που κάνανε μαζί τους, και γνωστούς από το πανδοχείο – χάνι που είχανε στο δρόμο προς τα παρχάρια, στο Κιτσιούκ Χαρμάν.

Ένα επεισόδιο που έγινε, συντόμευσε την φυγή του στη Ρωσία. Έστειλαν μήνυμα στη Μάνα μας ότι ο Βασίλης έπρεπε να φύγει γιατί οι Ζαπτιέδες θα έρθουν να τον συλλάβουν επειδή ήταν φυγόστρατος. Και ξαφνικά ένα πρωί όπου τα παιδιά φύλαγαν σκοπιές, ειδοποίησαν την Μάνα ότι έρχονται οι Ζαπτιέδες και δεν προλάβαινε να φύγει ο Πατέρας. Η Μάνα τον έκρυψε μέσα στον φούρνο της αυλής βάζοντας μπροστά κλαδιά και καλαμποκόφυλλα. Ήρθαν οι Τούρκοι τον έψαξαν δεν τον βρήκαν και έφυγαν.

Ο Πατέρας έφυγε από τον ΟΦΙ το 1918 από τα βουνά όπου κρυβότανε. Έφυγε μαζί με άλλους 21 Οφιτίτες από το χωριό Γίγας. Με καϊκι, κωπηλατώντας 36 ώρες μέχρι το Βατούμ της Ρωσίας, ταξιδεύοντας μόνο νύχτα κατάφεραν με αυτό τον περιπετειώδη τρόπο να φύγουν από τον Πόντο.

Τα αδερφάκια μου στον Πόντο, ούτε ξέρω τα ονόματά τους με την σειρά που γεννήθηκαν. Δεν νομίζω να έχει σημασία αυτό αφού δεν γράφτηκαν πουθενά. Ήταν τα μικρά θύματα του ξεριζωμού. Ήταν ο Χρήστος, ο Γιώργος, ο Παναγιώτης, ο Στέφανος και το τελευταίο ο Αλέξανδρος; Ήταν βαπτισμένα παιδιά Χριστιανόπουλα, Ελληνικής καταγωγής.

Ποτέ μα ποτέ η μάνα δεν μίλησε για τα δύσκολα χρόνια που πέρασε μόνη της.

Δύο αδελφάκια μου πέθαναν από ανίατες ασθένειες στο Γίγα ζητώντας τον Πατέρα τους.

Η διαταγή για τον ξεριζωμό δόθηκε τέλος Γενάρη 1923 μέσα σε δύο ώρες.

Ο ξεριζωμός την βρήκε το 1923 με τα τρία παιδιά και τα πεθερικά της στο βαπόρι με το όνομα ΚΟΣΦΑ για την Ελλάδα, με εισιτήριο στο βαπόρι 15 παγγονάτια το άτομο.

Το τρίτο αδερφάκι μου, δεν ξέρω ποιο, μαζί με την

Γιαγιά την Ζωή πέθαναν επάνω στο βαπόρι και τους πέταξαν στην θάλασσα του Εύξεινου.

Η ατυχία της μάνας ήταν, όταν πέρασε τα στενά το καράβι τους ξεφόρτωσαν στην Πρίγκηπο στις 5-2-1923.

Εκεί σε ένα από τα δύο Μοναστήρια που υπήρχαν του Αγίου Νικολάου και του Αγίου Γεωργίου τους άφησαν.

Τους έδιναν ένα τέταρτο ψωμιού και μια κουτάλα φαγητό την ημέρα, ή από τους ομογενείς της Πόλης, ή από μία φιλανθρωπική οργάνωση. Εκεί έμειναν έξι μήνες γιατί δεν είχε καράβι να τους φέρουν στην Ελλάδα. Χωρίς φάρμακα τους θέριζαν οι ασθένειες. Βαριά ασθένησε και ο παππούς ο Γιώργος. Πέθανε και εκείνος. Δεν μπορώ να φανταστώ την αντοχή της Μάνας μας με τόσους θανάτους που γινόντουσαν γύρω της. Τα δύο αδερφάκια που μείνανε περιφερόντουσαν πεινασμένα και άρρωστα. Εκεί είχε περιβόλια των Τούρκων με ζαρζαβατικά και τα παιδιά ζητούσαν από την Μάνα να κόψουν και να πάρουν κάτι που να τρωγότανε για να λιγοστέψει η πείνα τους.

- Μάνα, να πέρω λίγο αρπατσιούκ (να πάρω λίγο πράσινο κρεμμυδάκι).

Και η Μάνα που δεν ήξερε να κλέβει, έπερνε τα χεράκια τους από τον φράχτη.

- Γιο γιο μωρόμ, τ' εμέτερα ου τσίνε (όχι παιδί μου, δικό μας δεν είναι).

Έτσι χάθηκαν και εκείνα από την πείνα.

Από την Πρίγκηπο έφυγαν τον Ιούνιο του 1923 και στη Μακεδονία έφτασαν μετά από την Οδύσσεια του ταξιδιού τους, τον Αύγουστο.

Δεν μπορώ να φανταστώ το θολωμένο μυαλό της. Να χάσει τα πέντε παιδιά της μαζί και τα πεθερικά της, μέσα σε τόσο λίγο διάστημα.

Αυτή η ιστορία ήταν άγραφτη όπως πολλές άλλες που τις σκέπασαν οι στάχτες του παρελθόντος, και κάτι παράξενες σιωπές. Μέσα στην ανατριχιαστική λέξη Γενοκτονία, συμπεριλαμβάνονται απάνθρωπα και ακατανόμαστα εγκλήματα που έγιναν και γίνονται σε κάθε γενοκτονία. Αναγκάζομαι να σχολιάσω και την στάση και συμπεριφορά μερικών διανοουμένων Ελλήνων που θέλουν να μειώσουν το έγκλημα.

Το μυαλό της Μάνας μου είχε σταματήσει να δουλεύει σωστά, πως δεν τρελάθηκε;

Γιατί πως κατόρθωσε και επέζησε με τόσους θανάτους. Βασανιζόταν η Μάνα, τι θα έλεγε στον Πατέρα των παιδιών.

- Ντο θα λέγω τον Βασίλ όταν έρτε με το καλό ασή Ρουσία; (Τι θα πω τον Βασίλη όταν θα έρθει με το καλό από την Ρωσία;)

Στο Φιλώτα (τσιαρτσιλάρ) Φλώρινας πήγε μαζί με την μικρή αδερφή της την Ευδοκία. Εκεί είχε πάει ο πατέρας τους. Εκεί τους έστειλε ο εποικισμός του κράτους. Η Μάνα κάθε τόσο κοιτούσε τα άδεια χέρια της σιογοψιθυρίζοντας αγαπημένα νεκρά ονόματα. Ύστερα από ένα χρόνο ήρθε ο Πατέρας, έψαξε μέσω του Ερυθρού Σταυρού και τους βρήκε εκεί, γυρεύοντας την οικογένειά του με το αγωνιώδες ερώτημα;

-Που είν ο πατέρα κι μάνα; Που είν τα μωρά; (που είναι οι γονείς, που είναι τα μωρά).

Με σκυμμένο το κεφάλι αντιμετώπισε τα ερωτήματα, θαρρείς και έφταιγε η ίδια. Αυτός ο πόνος είναι αβάσταχτα βαρύς.

Ο χρόνος όμως είναι γιατρός. Ύστερα από λίγο καιρό συνήλθε κάνοντας άλλα παιδιά, εμάς, άλλα επτά σύνολο δώδεκα.

Αργότερα τα παιδιά της, κάναμε παιδιά, της χαρίσαμε εγγόνια, αγαλλίαζε να τα αγκαλιάζει, να τα χαϊδεύει, τριγύρω της σαν κλώσα με τα πουλάκια.

Στο τέλος της εβδομάδας έβραζε νερό και το έριχνε ζεματιστό στο κεφάλι της λέγοντας:

-Αχπίν ες απές το κεφάλιμ (κοπριά έχει μέσα το κεφάλι μου). Με εκείνο έβρισκε ανακούφιση.

Μετά από προσωρινή διαμονή στον Φιλώτα πήγαν στα βουνά του Παρανεστίου Δράμας. Εκεί τους έστειλε ο εποικισμός του κράτους. Εκεί βρήκαν καταφύγιο στα αδειανά σπίτια των Τούρκων που τ' άφησαν με την ανταλλαγή. Τα βουνά αυτά έμοιαζαν σαν του Όφι.

Εκεί γεννήθηκε η μεγάλη αδερφή μας η Χρυσούλα, το πρώτο στην Ελλάδα. Προσπάθησαν για καινούρια ζωή και νοικοκυριό. Αγόγγυστα δούλευε και ήταν ευχαριστημένη. Μετά το 1927 όλοι σχεδόν οι Οφλήδες αγόρασαν αυτό το κτήμα στην Κατερίνη και χτίστηκε αυτό το όμορφο χωριό, η Νέα Τραπεζούντα, όπου γεννηθήκαμε και μεγαλώσαμε και εμείς.

Όμως ήρθαν άλλα χρόνια δύσκολα με τον πόλεμο και την Γερμανική κατοχή.

Ο Πατέρας είχε φτιάξει μια μικρή βιοτεχνία και κατασκεύαζε συμπαγή τούβλα και καμπυλωτά κεραμίδια, τα γύφτικα. Δεν ήθελε την δουλειά των καπνών. Την κατοχή από τους Γερμανούς την έζησα και εγώ, την θυμάμαι πολύ καλά. Ήμουν επτά έως έντεκα χρόνων, και θυμάμαι και την πείνα.

Απρίλιο Μάιο κάθε χρόνο άδειαζαν τα αμπάρια και τελειωναν τα τρόφιμα. Και για τα ζώα τελειωναν τα άχυρα. Περιμέναμε από τ' αθέριστα σιτάρια να βγάλουμε ψωμί να χορτάσουμε. Ήδη ήμασταν οχταμελής οικογένεια. Θυμάμαι πολύ ζωηρά και έντονα πολλά γεγονότα από τότε. Μια χρονιά το τελευταίο τσουβάλι αλεύρι το αδειάσαμε στο ξύλινο ζύμωτρο πινάζοντάς το καλά και την ρώτησα.

-Μάνα τελείωσε το αλεύρι, τι θα ζυμώσουμε από βδομάδα;

Ήρεμα απαντούσε:

-Ο Θεό τρανός εν κατ θα φτιάμε (ο Θεός μεγάλος είναι κάτι θα κάνουμε).

Συνήθως δίναμε τούβλα, κεραμίδια, και παίρναμε σιτάρι ή καλαμπόκι αντάλλαγμα.

Τότε όλο το χωριό έχτιζε σπίτια με δικά μας τούβλα.

Σαν παπαδοκόρη που ήτανε η Μάνα μας συμβούλευε πάντα για το καλό. Τα Σάββατα τελείωνε όλες τις δουλειές και την Κυριακή πρωί με την πρώτη καμπάνα ήτανε στο δρόμο για την εκκλησία. Είναι μερικά πράγματα που τα παρατηρούσα και τα θυμάμαι.

Μόλις ξεκινούσε για την εκκλησία, από πίσω της οι κόττες, και οι γάτες με σηκωμένη την ουρά την ακολουθούσαν μέχρι το σταυροδρόμι κοντά στο σπίτι του Σεϊταρίδη του Βασίλη (της Αντρεϊνας).

Η Μάνα πήγαινε στον ξύλινο με τσιακατούρα* πρόχειρο Ναό της Ζωοδόχου Πηγής που χτίσανε οι Οφλήδες.

Αν και αγράμματη μας έλεγε πως πρέπει να πάμε με την πρώτη καμπάνα που θα κρούει, γιατί έχει ο όρθρος ωραία γράμματα.

Η Μάνα φορούσε ένα φυλαχτό από κορίτσι, το είχε γράψει ο αδερφός της ο Παναγιώτης όταν φοιτούσε στο Φροντιστήριο Τραπεζούντας. Ήταν ένα τετρασέλιδο χειρόγραφο κείμενο με καλλιγραφικά γράμματα, με πένα και μελάνι. Είναι γραμμένη όλη η ακολουθία των Χαιρετισμών του Ακάθιστου Ύμνου. Είναι ταλαιπωρημένο έγγραφο διπλωμένο σε μικρό σχήμα σε πάνινο σακουλάκι, και το φορούσε κατάσαρκα. Το ανοίξαμε όταν πέθανε. Έχουμε κάτι από τον θείο Παναγιώτη και την Μάνα μας και είναι οικογενειακό κειμήλιο.

Μεγαλώνοντας και εγώ μέσα στην φτώχεια, καμιά φορά παραπνοιόμουνα γιατί δεν είχα χαρτσιλίκι και είμαστε φτωχοί. Έβαζε τα δάχτυλά της μπροστά στο στόμα της.

-Σσσςς μη μιλάτε. Δόξα το Θεό βασιλιάδες ζούμε.

Αντιμιλούσα εγώ:

-Γιατί Μάνα ξέρεις πως ζούνε οι βασιλιάδες;

Πάλι ήρεμα έλεγε:

-Εσείς κίδετε κι ξέρετε ασή ζωή. Ήμεστε καλά κ' έχουμε τον Τούρκο απάν ασό κεφάλιμουνα (εσείς δεν είδατε δεν ξέρετε από την ζωή, είμαστε καλά γιατί δεν έχουμε τον Τούρκο πάνω από το κεφάλι μας).

Δεν καταλάβαινα τότε τι εννοούσε. Δεν συνέχιζα για να μην τη στεναχωρήσω.

Αν και σε μεγάλη ηλικία στις δουλειές του χωραφιού δούλευε σαν και εμάς, χωρίς ξεκούραση. Όταν ήμουν λίγο μακριά της άκουγα εκείνο το κλάμα της το πνιγμένο, χωρίς λόγια, χωρίς δάκρυα.

Στο χωράφι στα (Παλιάμπελα) είχαμε βάλει στην πλαγιά αμπέλι και στη μέση είχε ρέμα που έτρεχε νερό. Εκεί φυτεύαμε πολλά ζαρζαβατικά και γίνονταν όλα πολύ ωραία λόγω του μπόλικου νερού που έτρεχε τότε στο αυλάκι. Όταν τελειωνε την δουλειά και ετοιμαζόταν για το σπίτι, έκανε μια μεγάλη μπάλα από χόρτα και μέσα της έχωνε τα φρούτα και ότι άλλο χρειαζότανε το σπίτι για το φαγητό μας.

Μόνη της με δύο σχοινιά φορτωνότανε το βάρος και ερχόταν στο χωριό που δεν ήτανε και κοντά. Κουρασμένη με το γομάρ (φορτίο) στην πλάτη και είχε κόκκινα μάγουλα. Η δουλειά αυτή της θύμιζε τα παρχάρια του ΟΦΙ που κουβαλούσαν τα χορόμια, χόρτα τσιαϊρία και καλαμποκόφυλλα, τα αποθήκευαν στα ξερανθήρια για το χειμώνα, τροφή για τα χτήνια (ζώα). Αγωνιούσε όταν αργούσαμε το βράδυ να έρθουμε από το χωράφι ή το τουβλοποιείο. Έβγαινε πίσω από

Από το άρημπουμ της Τιαγιάς

Ταξίδι στο χρόνο μέσα από το πλούσιο φωτογραφικό αρχείο του συλλόγου μας.

Αρχείο : Συλλόγου - αφιέρωμα στην καλλιέργεια καπνού

Ο ΑΓΡΟ-ΧΑΠΑΡΟΝ

Σα παλαία τα χρόνια έσανε κάποιιοι άνθρωποι π' έλεγανε πολλά ψέματα. (Λάφια). Ίνας απ' ατινούς τ' έζηνε σο χωρίον ατ εκατέβε σην πόλ. Εκεί έβρε ετσιάτεψε ίναν άλονα χωρέτε πι είσε πολλά χρόνια σην ξενιτεία και δεν χαπάρ κίσε ασ' ον τόποναι. Ε-σούμωσε και ερωτάτον ντο ίνετε ντο εφτάνε σο χωρίο νατ σην Μακεδονία. Ο Κώστης εθυμούτουε πως ο Παύλες έτουε λαφτσήσ πολλά ψέματα έλεγεν, αμά εθέλνε να μαθάν για τα γονεί-κάτ αν ζουαν επέθαναν.

- Καλώς το Παύλε, έλα κάθκα να ερωτώσε για το χωρίο και τ' ανθρωύπς ντο έχουμε.

Ο Παύλες επήρε σοβαρό ύφος και λέει:

- Δώμε ένα τσιγάρο και ν' αρχινώ, αμά από πού ν' αρχινώ. Κώστη, πολλά εγέντανε άστο έφυες, ασό χωρίο.

Ο Κώστης ενούνισε ας αρχινά ασά χαϊβάνια ασά ζα.

- Παύλε ο Κίριμ είσε ένα σκύλο πολλά έμορφο και αρσούζικο κυνηγόσκυλο έτουε ζει μη;

Ο Παύλες:

- Εκείνο το άχαρο ανάσπαλονατο. Ο Κύρης επήε σο κυνήϊ. Είδη το ταουσιάνο εσημάδεψεν αμά ελάγγεψε ο σκύλο εμπρο-στατ, αέτς πα εχτύπεσε τον σκύλο.

Ο Κώστης:

- Εϊτ' άχαρο. Είχαμε ένα φαρή άλογο ακόμα δουλεύ μη;

Πάυλες:

- Μη αραιεύεισατό. Ίναν ημέρα επήε με το κάρο σο ρασί να κουβαλεί πέτρας. Ένα τουβαρικά θα έχτιζε σην αυλέα. Σο γυρι-σμο φορτωμένο σο σεμέρ τα πέτρας εγλίαζε και ερούζε σον κρε-μό και εσκοτώθε.

Ο Κώστης ο άχαρο άλλο ντο να ρωτά λέει:

- Παύλε ο Κύριμ ντο εφτάει, είσε άσκεμο αρρώστια, πως εν σην υγείατ.

Πάυλες:

- Α κέμαθεσατο. Πώς να λέγατο να μη στεναχωρεύεσαι. Έ-ναν νύχτα επίασενατονα ο ψύχο και επόνενε δυνατά ση ράσιατ. Εξέρεις σο χωρίο Γιατρό κέχουμε. Ετοπαλεύτανε οι γειτόν' εκό-σεψανε ένα αλογόκαρο και εχπάστανε να πάνε σο Γιατρό. Ο ά-χαρο ο πατέρας ασό ψύχο και ασόν πόνο κι άντεξε, εξέβεν η ψύ-ατ σο δρόμο. Ο Θεός να σχωράτον καλός άνθρωπος έτουε.

Κώστης:

- Η μάναμ, η καυμένησα πως έσκωσε αίκο κάμα... ντο έχασε τον κύριμ.

Πάυλες:

- Δώμε ένα τσιγάρο κιάλο. Η μάνας πολλά έκλαψε τον πατέ-ρας. Έλεγεν η ζαβαλίσα. Αχ έναν παιδί είχα τον Κώστη, εσένα. Ε-κείνος πα σην ξενιτεία επέμνε, ντο να ίνουμε μονασιέσα. Ποίσο υπομονή Κώστη το χαπέρ ντο να λέγωσε αφού ρωτάσμε. Ασά πολλά αχ και βαχ εκείνε πα επέθανε, και πόρεσε να ζει. Η γειτό-νισσα η Σιονούκα έβρενατεν σα δύο μέρας απάν πεθαμένησα σο κρεβάτ. Όλο το χωρίο εμαζεύτε, επείκανε έρανο, εμάζεψανε παράδες και έθαψανατενα σα σαράντα ημέρας απάν, γιαν για-νά σου πατέρας σο ταφή. Πολλά αγαπημένο ζευγάρ έτουε, κα-μία κι εμάλωνανε. Μόνο τρανό ζορ είχανε ασά παράδες, επερ-μένανε απ' εσέν Κώστη βοήθεια. Αμά εσύ κι εφάνθες.

Ο Κώστης ο άχαρο εκατήβασε το κιφάλνατ και τα δάκρατ σια-πούρ-σιαπούρ έτρεχανε.

Κώστης:

- Παύλε εσύ όπως λες εγώ ατώρα σο χωρίο δε κι έχω. Μό-νον ένα οσπίτ έχω με τα πόρτας και τα παράθυρα τσουπεμένα ασό χάρο.

Πάυλες:

- Δώμε έναν τσιγάρο κιάλο. Για τ' οσπίτ ξάι μη νουνίζεις. Επέ-μνε ένα έρημο οτά δίχως πόρτας και παράθυρα. Οδέα ο πατέ-ρας είσε χρέος, επήρε δανεικά και κι είσε να πληρών. Αστέ απέ-θανε η μάνας έρθανε έχπασανε επήρανε όλα τα πόρτας και τα παραθύρα. Ατώρα εν έρημο, μόνο τα χωχοράδες και τα νυχτερί-δας έχουε απές φωλέας.

Ο Κώστης άλλο τιδέν κερώτεσε για το χωρίο νατ για την φα-μίλιατ.

Κώστης:

- Ανάθεμασε Παύλε, άλλο τιδέν κι θέλω να ερωτώσε. Τσιγά-ρο πα κι δίγωσε Αγραχάπαρε.

* Σημείωσή μου: Είναι μια ιστορία, η ανέκδοτο από αυτά που έλεγαν και σκάρωναν τα ποντιακά μυαλά. Εκείνα τα χρόνια ούτε τηλέφωνα υπήρχαν, ούτε ραδιόφωνα και εφημερίδες, στα απομακρυσμένα χωριά της Μακεδονίας, όπου υπήρχαν ποντιακοί πληθυσμοί. Πιθανόν να έχει και μια δόση αλήθειας η ιστορία-ανέκδοτο. Τώρα στα σπίτια μας έχουμε όλοι ραδιόφωνα και τηλεοράσεις και κινητά που βλέπεις με αυτόν που μιλάς. Εγώ ούτε ψεύτης είμαι, ούτε λαφτσήσ, γράφω για να μείνουν, από όσα άκουσα τόσα χρόνια.

Τερζίδης Αριστείδης (Ο Δίκαιος)